

Gmina Linia leży ok. 40 km na południowy zachód od Wejherowa i ok. 20 km na południowy wschód od Lęborka, przy północnym skraju kompleksu Lasów Mirachowskich. Głównym walorem gminy jest czyste środowisko i wyśmienite warunki do odpoczynku z dala od zgiełku miast i przepelnionych turystami wsi letniskowych. Przyjeżdżający tu turysta może liczyć na spokój i wyjątkowy kontakt z przyrodą. To miejsce przede wszystkim na aktywny wypoczynek – z rowerem, kajakiem lub modnymi dziś kijkami nordic walking.

Tu, z dala od pędzącego wciąż świata, wśród lasów, jezior i spokojnych pól, skryły się także kaszubskie duchy i duszki. Opracowany przez nas szlak chce przybliżyć Państwu walory gminy Linia i świat tych zapomnianych postaci, niegdyś zapleśniających kaszubską mitologię. Może wcale nie są one tak mityczne i na lińskich drogach spotkacie Państwo cudnej urody Pólnicę albo śpiewającego drzewom kołysanki Szēmicha...

KĘTRZYNO - 2 / KOBYLASZ–POTĘGOWO - 4 / JEZIORA POTĘGOWSKIE - 6
LEWINKO - 8 / LEWINO - 10 / LINIA - 12 / MIŁOSZEWO - 14
NIEPOCZOŁOWICE - 18 / OSIEK - 20 / POBŁOCIE - 22
SMAŻYNO - 24 / STRZEP CZ - 26 / TŁUCZEWO - 30 / ZAKRZEWO - 32

MAPA / KARTE / MAPS / KAPTA – 16

polski
[PL]

kaszëbsczi
[CSB]

deutsch
[DE]

english
[ENG]

русский
[RUS]

Kętrzyno

Kätržëno (CSB) / Kantschin (DE) / Кэнтшино (RUS)

 Wieś w północno-zachodniej części gminy, przy przedwojennej granicy polsko-niemieckiej. Wieś ma charakter rolniczy, a jej nazwa wywodzi się od dawnego imienia Kętra lub Kętrza.

Pierwsza wzmianka o Kętrzynie pochodzi z 1360 r. W dokumentach z końca XIV w. występuje Sulislaff von Kantrsin, przypuszczalnie protoplasta rodziny Kętrzyńskich. W II poł. XVI w. właścicielami wsi byli trzej Kętrzyńscy i niejaki Żelazko. W 1872 r. Kętrzyno zamieszkiwało 322 mieszkańców, w większości szlachta zaściankowa, a wieś należała do parafii w Rozłazinie. Pod koniec XIX w. Kętrzyno stało się siedzibą władz gromadzkich. W 1920 r. zdecydowana postawa mieszkańców sprawiła, że przyłączono je do Polski, jednak granica oddzieliła wieś od kościoła w Rozłazinie. W lutym 1945 r. przez Kętrzyno przeprowadzono ewakuację więźniów obozu koncentracyjnego Stutthof. Zmarłych z wycierczenia i zabitych więźniów upamiętnia **obelisk**.

 Sołeckò wieś w nordowò-zachòdnym dzélu gminë, kòle przedwójnowi pòlskò-mieśczi granicë. Je to tipiczno gbùrskò wieś. Pòzwa wsy wëchòdò òd miona Kätra abò Kätrza.

*Pierszé wiadło ò Kätržënie je z 1360 r. W dokùmentach z kùrca XIV s. je Sulislaff von Kantrsin, bòdòj protoplasta familie Kätrzińskich. W II pòł. XVI s. miéwcamà wsë bëłë trzejji Kätrzińsczi i nijaczi Żelazkò. W 1872 r. w Kätržënie mieszkàto 322 lëdzy, w wikszoscë pànkòwie, a wies slëcha do parafie w Rozlãzënie. Pòd kùrc XIX s. Kätržëno stàto sã sedzbã gromadzczich władz. W 1920 r. dzãka dzyrkòscë mieszkàrców Kätržëno òstàto spàrtãczoné z Pòlskã, równak granica rozdzelëła wies òd kòscòła w Rozlãzënie. W gromiczniku 1945 r. przez wies przeprowadzono ewakuacjã sòdzowników kòncentracyjnegò łagru. Na wdòr zmarłëch i zabitych sòdzowników je pòstawiony **òbelisk**.*

 Schultheißendorf im nordwestlichen Teil der Gemeinde, an der dort vor dem Krieg verlaufenden deutsch-polnischen Grenze. Den Namen des Ritterdorfes kann man auf den männlichen Vornamen ‚Ketra‘ oder ‚Ketrza‘ zurückführen.

Kantschins erste Erwähnung stammt aus dem Jahre 1360. In einem etwas späteren Dokument taucht ein gewisser Sulislaff von Kantrsin auf, der mit Sicherheit der Protoplast der adligen Familie von Ketrzynski war. In der zweiten Hälfte des 16. Jhs

Okolice
Kętrzyna

Obelisk w
Kętrzynie

waren die drei Kętrzyńskis und der adlige Żelazko die Besitzer des Dorfes. 1872 lebten 322 Einwohner in Kętrzyno (Kantschin), bei denen es sich zumeist um verarmten Landadel handelte. Das Dorf gehörte zur Kirchgemeinde Rozłazino (Roslasin). Gegen Ende des 19. Jhs wurde Kętrzyno (Kantschin) Sitz der Gemeindeverwaltung. Es ist der entschiedenen Haltung der Einwohner zu verdanken gewesen, dass die Ortschaft 1920 an Polen fiel. Die neue Grenze trennte das Dorf von der Gemeindekirche in Rozłazino (Roslasin). Im Februar 1945 wurden durch das Dorf Häftlinge des Konzentrationslagers Stutthof evakuiert. An diese von ihnen, die vor Entkräftung gestorben sind oder ermordet wurden, erinnert **ein Obelisk**.

A village in the north-west part of the gmina, close to the pre-war border between Poland and Germany. The name of the village comes from the old name of Kętr or Kętrz.

The first reference to Kętrzyń was made in 1360. Some documents dating back to the end of the 14th century mention Sulislaff von Kantrsin, who was probably the ancestor of the noble family of Kętrzyński. In the second half of the 16th century three of the Kętrzyński family and a certain Żelazko were the owners of the village. In 1872, Kętrzyń had a population of 322, mostly lesser nobility. The village was then owned by the parish in Rozłazino. In the late 19th century Kętrzyń became the seat of the district authorities. In 1920, owing to a determined stand on the part of the village's inhabitants, Kętrzyń was incorporated into Poland, but the border separated the village from its church in Rozłazino. In February 1945 some prisoners from the concentration camp in Stutthof were evacuated through the village. There is a memorial commemorating those who died of exhaustion or who were killed.

Солецкая деревня в северо-западной части гмины, вблизи от довоенного польско-немецкого рубежа. Это сельскохозяйственная деревня. Ее название происходит от древнего имени Кэнтра или Кэнтша.

Впервые эта деревня была упомянута в 1360 году. Из документов с конца XV века вытекает, что основателем дворянского рода был Сулислафф фон Кантрсин. Во второй половине XVI века владельцами деревни было трех Кэнтшинских и некий Жэлазко. В 1872 Кэнтшино проживало 322 жителей, прежде всего мелкопоместная шляхта. Деревня принадлежала к приходству в Розлазине. В конце XIX века Кэнтшино стало местопребыванием громадской власти. В 1920, благодаря четкой позиции жителей, деревню включено в Польшу, однако рубеж разделил ее с костелом в Розлазине. В феврале 1945 года через деревню переведено эвакуированных пленных из Концентрационного лагеря Штуттоф. Умершим от истощения или убитым посвящен памятник.

Wękrëkùs

Wosotny duszek, opiekun tych, którzy umieją się jedynie nabijać z innych lub ich przezywać. *Ten chłopak to prawdziwy Wękrëkùs*

Win böser Geist und Betreuer aller, die sich über andere lustig machen und sie beschimpfen. *Dieser Junge ist ein echter Wękrëkùs.*

Wil spirit and guardian of those who can only make fun of others or mock them. *The boy is a real Wękrëkùs.*

Wлой дух, opiekun тех, кто издевается над другими или обзывает их. *Этот малчик действительно Векрекус.*

 Sołectwo Kobylasz-Potęgowo składa się z kilkudziesięciu gospodarstw rozsianych w środkowej części gminy, na północ od kompleksu Lasów Mirachowskich i zespołu Jezior Potęgowskich. Pola i łąki przeplatane są zagajnikami i urokliwymi jeziorkami. Zwartą zabudowę ma jedynie Potęgowe, liczące niespełna 40 mieszkańców, stanowiące latem główną miejscowość turystyczną okolicy.

W czasach prehistorycznych okolica ta była dość gęsto zaludniona, czego śladami są liczne pochówki popielnicowe odkrywane na polach wokół Kobylasza i Potęgowa. Współczesny Kobylasz albo Kobyli Las oraz Potęgowe są folwarkami powstałymi na przeł. XVI i XVII w. w obrębie starostwa mirachowskiego. Po rozbiorach Potęgowe przeszło w ręce prywatne, później zaś przez karczunki powiększono jego obszar. W końcu XIX w. obie osady należały do powiatu kartuskiego i miały odpowiednio – Kobylasz 533 mórg a Potęgowe 600 mórg obszaru. W Kobylaszu mieszkało 10 gospodarzy i 2 zagrodników zaś w Potęgowie 8 gospodarzy. Dziś rozrzucone wśród pagórków i zagajników zabudowania

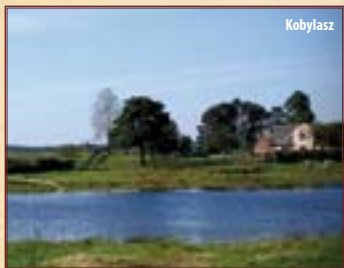
Kobylasza z przysiółkami Igrzeczna, Wronica i Kukówka oraz malutkim Potęgowem wciąż przypominają coraz rzadziej spotykany krajobraz typowej kaszubskiej wsi.

 Sołectwo Kòbèlòsz-Pòtägòwò skłòdò sã z cziłedzesąt gbùrstwów rozsònèch we westrzédnym dzèlu gminè, na norda òd kòmpleksu Mirachòwsczich Lasów i karna Pòtägòwsczich Jezorów. Pòla i łączy przepłòtónè sã lòskama i snòżima jezorkama. Zgrèpioną zabudowã mò leno Pòtägòwò, w chtèrnym mieszkò le 40 lèdzy, jaczé òb lato je głównym turystycznym mòlã òkòlégò.

W prehistoricznèch czasach no òkòlè bèło dosc gãsto zalèd-nionè, czegò szlachama sã wielnè pòpielnicowé pòchòwczì òdkriwónè na pòlach wkół Kòbèlòsza i Pòtägòwa. Terò-czasny Kòbèlòsz abò Kòbèli Las i Pòtägòwò sã folwarkama pòwstałima na przeł. XVI i XVII s. w granicach mirachòwsczégò starostwa. Pò rozbiorach Pòtägòwò przeszło w priwatné rãce, pòzni zòs bez kòrczowaniè pòwikszonò òstòła jegò òbsyga. W kùrcu XIX s. ne dwa òsedlèszcza slèchałè do kartèsczégò

Krajobraz
Kobylasza

pòwiatu i miałë – Kòbëlòsz 533 mòrgów a Pòtągòwò 600 mòrgów òbsydzi. W Kòbëlòszu mieszkało 10 gòspòdàrzów i 2 zagrodników zòs w Pòtągòwie 8 gòspòdàrzów. Dzysò rozdrzèconé westrzód grzèpków i lòsków zabùdowania Kòbëlòsza z pùstkama Jigrzècznò, Wronica i Kùkówka a téz malirèzim Pòtągòwã wcyg przèbòdciwajã caròzka mni spòtikòny kròjòbròz typiczny kaszèbszczi wsè

 Das Schulzenamt Kobylasz-Potęgowo besteht aus einigen Dutzenden Bauernhöfe, die im mittleren Teil der Gemeinde, nördlich vom Komplex der Mirachowskie-Wälder und der Potęgowskie-Seen liegen.. Die Felder und Wiesen verflechten zahlreiche Wäldchen und zauberhafte kleine Seen. Eine geschlossene Bebauung findet man nur in Potęgowo. Es zählt knapp 40 Einwohner und bildet im Sommer den wichtigsten touristischen Ort der Region.

In der Urzeit war die Region ganz dicht bewohnt, wovon zahlreiche Spuren der Bestattungen mit Brandgrabengräbern auf den Feldern um Kobylasz und Potęgowo zeugen. Das heutige Kobylasz oder Kobylł Las und Potęgowo sind Vorwerke, die um die Wende des 16./17. Jh.s in den Grenzen des Schulzenamtes von Mirachowo angelegt wurden Nach den Teilungen Polens geriet Potęgowo in privaten Besitz. Sein Gebiet wurde infolge der Rodungsarbeiten vergrößert. Gegen Ende des 19. Jh.s gehörten beide Siedlungen zum Landkreis Karthaus und zählten entsprechend 533 Morgen (Kobylasz) und 600 Morgen (Potęgowo) der Gesamtfläche. In Kobylasz lebten 10 Landwirte und 2 Häusler und in Potęgowo 8 Landwirte. Heute erinnern die Gebäude von Kobylasz, die unter Hügeln und Wäldchen

zerstreut sind, sowie die Häuser in den Weilern Igrzeczna, Wronica und Kùkówka und dem kleinen Potęgowo immer seltener an ein typisches kaschubisches Dorf.

The solectwo of Kobylarz-Potęgowo consists of dozens of households scattered over the central part of the gmina, north of the Mirachowo Woods and the group of lakes known as the Potęgowo Lakes. Fields and meadows are

Lubiczk

Lubiczk opiekun miłości i seksu. Wierzono, że Lubiczka wzajemnie przekazują sobie zakochani, a duch sprawia, iż nie mogą już żyć bez siebie. *Lubiczk ich ciągnie do siebie jak magnes.*

Lubiczk in guter Beschützer menschlicher Liebe und Sexes. Man glaubte, dass Verliebte einander den Lubiczk schenken und der Geist verursacht, dass sie nicht mehr ohneinander leben können. *Lubiczk zieht sie zueinander wie ein Magnet.*

Lubiczk good guardian of human love and sex. It was believed that lovers give Lubiczyk to each other and the spirit makes it impossible for them to live without the other person. *Lubiczyk attracts them to each other like magnet.*

Lubiczk лучший опекун любви и сексуальных отношений. Древние верили, что Лубичка дают друг другу влюбленные и благодаря духу больше не могут жить в одиночестве. *Лубичк притягивает их как магнит.*

intertwined with coppices and picturesque lakes. The only place with a compact building structure is Potęgowo, which has a population of less than 40. In summer it is the main tourist attraction in the vicinity.

In prehistoric times these lands were quite densely populated, the evidence for which may be the numerous urn burials discovered in the fields around Kobylasz and Potęgowo. The contemporary Kobylasz, or Kobyli Las and Potęgowo are farms created at the turn of the 16th century within the starostwo of Mirachowo. After the partitions Potęgowo became a private possession, and later land-clearance enlarged its area. At the end of the 19th century both settlements belonged to the Kartuzy powiat and consisted of about 266 hectares (Kobylasz) and 300 hectares (Potęgowo). There were 10 landlords and two farm owners living in Kobylasz, while Potęgowo had eight landlords. Today the farm buildings of Kobylasz and the hamlets of Igrzeczna, Wronica, Kukówka and tiny Potęgowo are scattered among hills and coppices and are still reminiscent of the increasingly rare typical village landscape of the Kashubian region.

 Sołectwo состоит из нескольких десятков хозяйств, разбросанных в центральной части гмины, на север от комплекса Мираховских лесов и Потэнговских озер. Поля и луга перемежаются с рощами и очаровательными озерами. Потэнгово, насчитывает менее 40 человек. Летом это главная туристическая местность.

В древние времена эта область была относительно густо населена. Следы этого являются многочисленные могилы обнаружены на полях вокруг Кобылаша и Потэнгово. Современные Кобыла или Кобыли Лес и Потэнгово это усадьбы созданные между XVI и XVII веком в границах мираховского староства. После разделов Потэнгово перешло в частные руки. Затем из-за корчевки расширила свою территорию. В конце XIX века два поселка принадлежали к картузскому повяту и занимали площадь - Кобылаш 533 морг, Потэнгово 600 морг. В Кобылашу жило 10 хозяев и 2 безземельных крестьян, в Потэнгове 8 хозяев. Сегодня, разбросанные среди холмов и рощ здания Кобылаша с выселками Изгечна, Вроница и Кукувка и маленьким Потэнговым, все время напоминают редко встречаемый типичный пейзаж кашубской деревни.

Jeziora Potęgowskie

Pötägòwsczë Jezora / Pottangow-Seen / Потэнговские озера

 Jeziora Potęgowskie to zespół połudwowych jezior wypełniających tzw. Rynnę Potęgową, która ogranicza od północy i zachodu rozległy kompleks Lasów Mirachowskich. Wszystkie jeziora charakteryzują się znaczną głębokością i długością oraz niedużą szerokością. Ich woda ma jasno-orzechowe zabarwienie, pochodzące z barwników występujących w liściach otaczających je buków.

Na wschodzie leży **jez. Lubygość**, które stanowi rezerwat krajobrazowy i florystyczny. Przy jego północnym brzegu znajdują się interesujące **groty** zlepieńcowe. Nad przesmykiem łączącym kolejne jeziora – Kocanko i Potęgowskie znajduje się **punkt widokowy Szczelina Lechicka** (po kaszubsku zwana Zosinkiem). Zachodni koniec Jezior Potęgowskich tworzą połączone ze sobą jez. Czarne i Białe.

 Pötägòwsczë Jezora to karno połudwowych jeziorów, jaczé wëpełniwają tzw. Pötägòwską Rinnã, chtërnã ògraniczõ òd nordë i zòpadu rozlegli kòmples Mirachòwsczich Lasów. Wszëtczë jezora charakterëzëją sã dosc wiòlgã głąbòkòscã i dlugòscã a téż niewiòlgã szërzã. Jejich wòda mò jasnoòrzechowã farbã, pòchòdającã z farbniówkòw jaczé wëstäpiwają w lëstach òtaczającëch je buków.

Na wschòdze leżi **jez. Lubigòsc**, jaczé je kròjòbrznym i floristcznym rezerwatã. Kòl jegò nordowégò ùbrzegù sã **zlepieńcowé grotë**. Nad zwãżenã parłãczącã pòstãpnë jezora – Kòcankò i Pötägòwsczë je **widzënkòwi pùnkł Zosink** (zwòny z pòlska Lechickã Rëszëną). Zòpadny kuńc Pötägòwsczich Jezorów twòrzã sparłãczonë ze sobã jez. Czòrnë i Biòłë.

 Die Potęgowskie-Seen ist ein Komplex der Gletscherrandseen. Sie füllen die sog. Potęgowka-Rinne aus, die vom Norden und Westen den ausgedehnten Komplex der Mirachowskie-Wälder abgrenzt. Alle Seen zeichnen sich durch bedeutende Tiefe und Länge, sowie geringe Breite aus. Ihr Wasser ist nussbraun. Die Farbe stammt von Farbstoffen, die in Blättern der umgebenden Buchen zu finden sind.

Im Osten liegt der **See Lubygość**. Er bildet ein landschaftliches und floristisches Reservat. An seinem Nordufer gibt es **Höhlen** aus klastischem Sedimentgestein. Am Engpaß zwischen den Seen Kocanko und Potęgowskie befindet sich der **Aussichtspunkt Zosink** (Lechicka Szczelina). Den Westrand des Seenkomplexes bilden die miteinander verbundenen Seen Czarne und Białe.

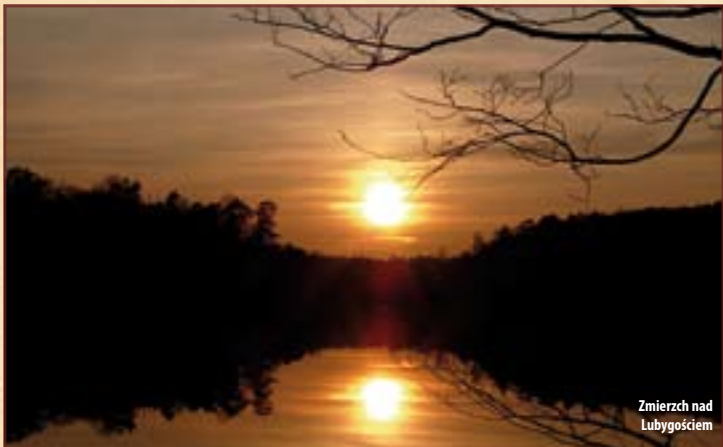
 The Potęgowo Lakes are a group of glacial lakes filling an elongated valley known as the Rynna Potęgowska ("rynna" in Polish means gutter). The valley limits the complex of the Mirachowo Woods from the north and west. All the lakes are characterized by considerable depth and length, but they are also quite narrow. The colour of their water

is a light nut-brown, which is caused by the pigment of the beeches surrounding them.

Lake Lubygość is situated in the west and constitutes a preserve of landscape and flora. There are gritstone **caves** on its northern shore. Over the pass linking Kocanko and Lake Potęgowo the Zosinek (Szczelina Lechicka) **viewpoint** has been created. The western end of the Potęgowo Lakes consists of two lakes joined together: Czarne (Black) and Białe (White).

 Потэнговские озера это совокупность ледниковых озер, которые заполняют Потэнговский желоб, на севере и западе ограничен огромным комплексом Мираховских лесов. Все озера характеризуются значительной глубиной и длиной, небольшой шириной. Их вода имеет светло-коричневую окраску, которая происходит от пигмента листьев окружающего их бука.

На востоке находится **озеро Лубыгость**, которое является заповедником. На его северном краю находятся **пещеры** в конгломератах. На перешейке, соединяющего следующие озера — Косанко и Потэнговское, находится **пункт наблюдения** Лешицкая Щель. Западный край Потэнговских озер это соединены друг с другом озера Черное и Белое.

Zmiercz nad
Lubygościem

 Najmłodsze sołectwo w gminie Linia powstało w 2005 r. i obejmuje tereny leżące między Poblóciem, Lewinem i Miłoszewem. Nazwa wsi nawiązuje do sąsiedniego majątku Lewino.

Okoliczne tereny przez stulecia należały jako folwark do majątku Lewino, a po jego parcelacji na początku XX w. powstało tu kilka gospodarstw rolnych. Dopiero w latach 80. XX w. rozwój turystyki doprowadził do powstania nad tułejszym jeziorom Lewinko niewielkiego osiedla letniskowego. Jego dalsza rozbudowa w ostatnim dwudziestoleciu przekształciła Lewinko w wieś.

Główné atrakcje Lewinka to **jezioro Lewinko**, będące głębokim, połodowcowym zbiornikiem o pow. ponad 50 ha oraz **lasy** rozciągające się na południowy wschód od wsi.

 Nómłodsze sołectwo w gminie Lëniò powstało w 2005 r. i objimò terenë, jacze są midzë Pòblócã, Lewinã i Miłoszewã. Pòzwa wsë nawlëkò do sąsëdnégò majątkù Lewino.

Bez stalata òkòlë stëchało jakno folwark do majątkù Lewino, a pò jego parcelacje na zòczãtkù XX s. powstało tu czile gbùrstwów. Dopierze w 80. latach rozwój turisticzi doprowadzëł do pòwstaniò nad tutëszym jezorã Lewinkò niewiòldzégò letniskòwegò òsedlëszcza. Jegò dalszò rozbudowa w slédnëch dwadzëca latach przëstòkciła Lewinkò w wies.

Główné atrakcje Lewinka to **jezoro Lewinkò**, mdącë głòbòczim pòlodowcowim zbiornikã ò wiërz. wicy jak 50 ha a tész **lasë** cygnącë sã na pòłniowi wschód òd wsë.

 Das jüngste Schulzenamt in der Gemeinde Linia. Es entstand im Jahre 2005 und umfasst die Gebiete zwischen Poblócie, Lewino und Strzecz. Der Name des Dorfes bezieht sich auf das nahe liegende Landgut Lewino.

Die umliegenden Gebiete gehörten als Vorwerk jahrhundertlang zum Landgut Lewino. Nach seiner Parzellierung am Anfang des 20. Jh.s entstanden hier einige Bauernhöfe.

Jezioro
Lewinko

Erst in den 80er Jahren führte die Entwicklung der Touristik zur Gründung einer kleinen Urlaubssiedlung am hiesigen See Lewinko (hier beginnt seinen Lauf der Fluss Bolszewka). Der Ausbau der Siedlung in den letzten 20 Jahren verwandelte Lewinko in ein Dorf.

Die hiesigen Hauptattraktionen sind der See Lewinko, ein tiefer Gletscherrandsee mit einer Fläche von über 50 ha, und die Wälder, die sich südöstlich des Dorfes ausdehnen.

The youngest solectwo of the Linia gmina came into existence in 2005 and includes the area between Poblocie, Lewino and Miłoszewo. The name of the village refers to the neighbouring property of Lewino.

For centuries the areas used to belong to the Lewino estate, and after its allotment at the beginning of the 20th century several farms were created. It was not until the 1980s that, because of the development of tourism, a small holiday centre was built on Lake Lewino. Further development of the holiday centre over the last two decades has turned Lewinko into a village.

Lewinko's main attractions are Lake Lewinko, which is a deep glacial lake of over 50 hectares, and forests stretching out to the south-east from the village.

Самое молодое солецтво в гмине Линия было основано в 2005 году и занимает территорию лежащую между Поблотем, Левинем и Милошевом. Ее название относится к соседней деревне Левино.

Эти окрестности на протяжении веков принадлежали к усадьбе Левино, а в начале XX века, возникло здесь несколько хозяйств. Только в 80-е годы, развитие туризма привело к основанию над местным озером Левинко небольшого дачного комплекса. Ее дальнейшее развитие в последние два десятилетия превратило Левинко в деревню.

Основными достопримечательностями Левинка являются озеро Левинко, глубокий ледниковый водоем о поверхности свыше 50 га и леса, простирающиеся на юго-восток от деревни.

Pürtk

Demon swarów i kłótni. Jego obecność poznać można po smrodzie, dlatego wierzono, że Pürtk mieszka w śmieciach lub gnoju. Głównym zajęciem Pürtk'a są psoty. Myłono go ze Smätkiem, ale ten drugi jest bardziej niebezpieczny, bo umie łączyć chytryść z przebiegłością.

Sin Dämon, der für Krach und Streit. Seine Anwesenheit erkennt man an einem schlechten Geruch in der Luft. Deshalb glaubte man, dass Pürtk im Müll oder Mist lebt. Seine Haupttätigkeit ist Streiche zu spielen. Einst wurde er oft mit Smätek verwechselt, aber der zweite ist gefährlicher, denn er kann die Pffiffigkeit mit Schlauheit verbinden.

Svil demon responsible for quarrels and arguments. His presence can be sensed by the foul air. That was why people believed he lived in garbage or filth. Pürtk's main activity is playing tricks. Pürtk sometimes used to be mistaken for Smätk, but the latter is more dangerous, as he is able to combine mischievousness with shrewdness.

Złoy demon отвечающий за ссоры. В его присутствии чувствуется смрад. Поэтому люди верили, что Пуртк живет в мусоре или навозе. Его главное занятие это проказы. Когда-то его путали со Смяткем (Smätkiem) – более опасным, потому что соединял хитрость с ловкостью.

 Sołecka wieś w południowo-wschodniej części gminy, dawny majątek ziemski i gniazdo rodziny Brochwicz-Lewińskich.

Lewino jest najstarszą miejscowością gminy Linia. We wczesnym średniowieczu istniał tu obronny gródek. O znaczeniu Lewina zdają się świadczyć położone nieopodal wsi kurhany z XI w. Pierwsza historyczna informacja o Lewinie zapisana została w dokumentach w 1282 r. W czasach krzyżackich wieś składała się z dobra rycerskiego i gruntów klasztoru norbertanek z Żukowa. W końcu XVI w. Lewino było już szlacheckie, a do majątku należały też Rosochy, gdzie znajdowała się karczma, młyn w Żęblewie oraz folwark Leobór z niewielką hutą szkła. W 1781 r. Lewino liczyło 89 mieszkańców, z czego 76 było katolikami a 13 luteranami. W końcu XIX w. majątek należał do rodziny Dételów, liczył 669 mórg i specjalizował się w hodowli bydła.

Grupa wczesnośredniowiecznych **kurhanów** datowanych na XI w., z centralnie usytuowanym potężnym kurhanem kryjącym szczątki wojownika (przypuszczalnie wikingiego jarla). Obiekty przebadano archeologicznie w latach 2005–2008.

 Wies w półniowò-wschódnydm dzélu gminë, dôwny zemsczi majątk i rodowé gniôzdo Brochwicz-Lewińskich. Terôczas gbùrskò wies.

Lewino je nòstòrszà wsà w gminie Lëniò. We wczasnëch strzédnëch stalatach bëł tuwò òbrónny gardzëk. Ò znaczeniem negò Lewina zdówajà sã swiòdczëc leżacë blëżò wsë kùrhanë z XI s. Pierszë historicznë wiadkò ò Lewinie zapisónë òstalo w dokùmentach w 1282 r. W krzìzacczim czãdze wies skłòdala się z 2 dzélow – rìcerszëgò dobra i gruntów slëchajcëch do klòsztoru norbertanków z Żukòwa. W kùrcu XVI s. Lewino bëło ju czësto szlachecczë, a do majątkù slëchalë pùstczì Rosochë, dze bëła karczma, młin w Żëblewie a tãż folwark Leobór, dze funkcjonowala hùta szkła. W 1781 r. w Lewinie mieszkało 89 lëdzy, z czego 76 bëło katolëkama a 13 ewanlielkama. W kùrcu XIX s. lewińszì majątk slëchòł do familie Dételów, miòł 669 mòrgów i szpecializowòł sã w hòdowlë bëdła.

Grępa wczasnostrzédnowiecznëch **kùrhanów** datowónëch na XI s., z centralno usëpónym stolemnym kùrhanã, jaczi krëje w se szcztãtzi wòjownika (bòdòg wikińszëgò jarla). Òbiëktë archeologiczno zbadërowòno w latach 2005–2008.

 Ein Schulzendorf im nordöstlichen Teil der Gemeinde gelegen. Es ist ein altes Landgut und das Familiengut von Brochwicz-Lewińscy.

Lewino ist die älteste Ortschaft der Gemeinde Linia. Bestand hier im frühen Mittelalter eine kleine Wehrburg. Von einer Bedeutung des damaligen Lewino zeugen einige nahe liegende Grabhügel aus dem 11. Jh. Die erste historische Information über Lewino wurde in Urkunden von 1282 niedergeschrieben. In der Zeit des Deutschen Ordens bestand das Dorf aus zwei Teilen – einem Rittergut und dem Grundbesitz des Norbertinerinnenklosters zu Żukowo. Am Ende des 16. Jhs war Lewino ein adeliges Gut und zum Landgut gehörten die Gebäude von Rosochy, wo sich ein Wirtshaus, die Mühle von Żęblewo und das Vorwerk Leobór befanden. In Leobór arbeitete damals eine Glashütte. 1781 zählte Lewino rund 89 Einwohner. 76 davon waren katholisch und 13 lutheranisch. Gegen Ende des 19. Jhs gehörte das Landgut von Lewino zur Familie Détel. Es hatte damals 669 Morgen und spezialisierte sich in Viehzucht.

Die Grabhügel von Lewino bilden 9 frühmittelalterliche, in das 11. Jh. datierte Objekte mit einem zentral gelegenen großen Grab, in dem Knochen eines Kämpfers (wahrscheinlich eines Jarls) begraben sind. Diese Objekte wurden in den Jahren 2005–2008 archäologisch überprüft.

 A village in the south-eastern part of the gmina, a former landed estate and family village of Brochwicz-Lewiński.

Lewino is the oldest village of the Linia gmina. According to some historians a defensive stronghold used to exist here in the early Middle Ages. The position of Lewino was then quite significant, the evidence for which may be the 11th

century barrows situated near the village. The first reference to Lewino can be found in documents from 1282. In the times of the Teutonic Order the village consisted of two parts: one part belonging to the knighthood and the other to the Norbertine convent in Żukowo. At the end of the 16th century Lewino was already a place of the noble class. The property also contained Rosochy with its inn, famed throughout the neighbourhood, the mill in Zębłewo and the farm in Leobór, which had a glass works. In 1781 Lewino had a population of 89, 76 of whom were Roman Catholics and 13 Lutheran. At the end of the 19th century the property of Lewino belonged to the Detel family. It had an area of approximately 335 hectares and specialized in cattle breeding.

The **barrows** in Lewino are nine medieval objects dating back to the 11th century, with one huge centrally situated barrow containing the remains of a warrior (probably a Viking jarl). The objects were investigated archaeologically in 2005 and 2008.

 Сольецкая деревня в южно-восточной части гмины, бывшая усадьба и родовое гнездо семьи Брохвич-Левинских.

Левино это старейшая местность гмины Линия. В раннем средневековье существовала здесь крепость. Об исключительном значении того Левина могут свидетельствовать курганы с XI века расположены вблизи от деревни. Первая историческая информация относительно Левина появилась в документах в

1282 году. В тевтонские времена деревня состояла из двух частей — рыцарского имуществва, и земель монастыря премонстранток из Жукова. В конце XVI века Левино было полностью дворянское, а к имуществу включалось построение Росохы, где находился трактир, мельница в Земблеве и фольварк Леобор с стекло-заводом. В 1781 году Левино насчитывало 89 человек, из которых 76 были католиками и 13 лютеранами. В конце XIX века имущество принадлежало к семье Детелов, имело 669 морг и специализировалось в скотоводстве.

Девять левинских **курганов**, происходящих из раннего средневековья, датированы на XI век. В центре помещен огромный курган воин, скрывающий остатки воина (предположительно ярла викингов). Эти объекты были изучены археологами в 2005-2008 годах.

Pikón

Płosiłwy demon zsyłany przez czarownice, sprawca kołtuna i ułomności gnębiących ludzi. *Ten kto jest ułomny ma w sobie Pikóna.*

Pin boshafter Dämon, der von Hexen geschickt wird. Er verursacht den Weichselzopf und alle Gebrechen, die die Menschen quälen. *Wer gebrechlich ist, hat den Pikón in sich.*

Malicious spirit sent by witches who causes human imperfections and deficiencies. *The cripple has Pikón inside him.*

Злой демон посланный колдуньей, причиняет колдуна и увечья, преследующий людей. *Увечный умеет в себе Пикона.*

 Siedziba władz gminy od 1975 r. i największa miejscowość południowej części powiatu wejherowskiego. Nazwa wsi wywodzi się od kaszubskiej nazwy Inu.

Pierwsza informacja o Lini pochodzi z 1342 r. W czasach I Rzeczypospolitej była to królewszczyzna podlegająca starostwu w Mirachowie. Do Lini należało także jezioro Kłęczna, w którym odławiano ryby na mirachowski dwór. Rozwój wsi nastąpił w XIX w., po parcelacji gruntów starościńskich i w końcu tego stulecia Linia miała już 59 gospodarstw. Ważnym impulsem dla dalszego rozwoju była budowa linii kolejowej z Kartuz do Łęborka. W 1919 r. zawiązał się komitet budowy kościoła, a w 1923 r. erygowano parafię. W okresie międzywojennym wieś należała do powiatu kartuskiego. W lutym 1945 r. przez Linię przeszła kolumna więźniów obozu koncentracyjnego Stutthof (tzw. Marsz Śmierci). Poległych upamiętnia obelisk przy kościele parafialnym. Po II wojnie światowej nastąpił dalszy rozwój wsi. Obecnie zamieszkuje ją ponad 1700 mieszkańców.

Warto zobaczyć kościół parafialny z 1923 r. przebudowany w latach 70. XX wieku. W jego wnętrzu zachowały się interesujące polichromie i mozaiki z lat powojennych. Długoletnim proboszczem był tu ks. Bazyl Olecki, którego mieszkańcy uhonorowali pomnikiem ustawionym w centrum wsi.

 Siedzba władz gminë òd 1975 rokù i nôwikszò wies pòlniowégò dzélu wejrowszczégò pòwiatu. Pòzwa wsy wëchòdò òd kaszëbszi pòzwë Inu. Pierszë wiadło ò Lëni pòchòdò z 1342 r. W czasach I Rzeczëpòspòliti bëła to kròlewizna, jakò slëcha do starostwa w Mirachòwie. Do Lëni slëchàło téż jezoro Kłęczna, w jaczim bëłë łòwioné rëbë na mirachòwsci dwór. Rozwój wsë nastąpił w XIX s., pò parcelacje starostowëch grunów i w końcu tego stolecégò Lëniò mia ju 59 gbùrstwów. Wòżnym pòdskacënkã dlò dalszégò rozwoju bëła budowa banowi lëni z Kartuz do Łëbòrga. W 1919 r. zarzeszòł sã kòmitet budowë, a w 1923 r. erigòwónò òstàła tu parafia. W miãdzëwojnowim czqdzë wies slëcha do kartëszcégò pòwiatu. W gromiczniku 1945 r. bez

Lëniò przeszła kòlumnà sòdzowników kòncracynjégò lagru Stutthof (tzw. Marsz Śmierci). Na wdór zabitéch je pòstawiony kòl kòscola kamianny òbelisk. Po II swiatowi wojnie nastąpił dalszi rozwój wsë. Teròczas mieszkò w ni wicy jak 1700 lëdzy.

Wòrt òbaczcë parafiany kòscol z 1923 r. przebudowóny w 70. latach XX s. Bënë zaòstalë sã czekawé pòlichromie i mòzajczki z pòwòjnowëch lat. Dłudzi czas bëł tuwò probòszczã ks. Bazyli Òlãczci, jaczégò mieszkãrcowie ùtzcëlë **pòmnikã** pòstawionym w cëtrum wsë.

 Die größte Ortschaft im südlichen Teil des Landkreises Wejherowo, seit 1975 Sitz der Gemeindeverwaltung. Der Name des Dorfes kommt vom kaschubischen Wort für "Leinen".

Die erste Erwähnung von Linia (Linde), seinerzeit noch in der Schreibweise, Lyne', stammt aus dem Jahre 1342. Das Gut Linia (Linde) war zu Zeiten der Republik Eigentum des Königs und unterstand den jeweiligen Mirchauer Starosten. Gegen Ende des 19. Jh.s hatte das Dorf 215 Hufen, 54 Bauern und 4 Häusler sowie 59 einzelne Bauernhöfe. 1905 entstand unweit von Linia (Linde) die Eisenbahnlinie Kartuzy (Karthus)–Lebork (Lauenburg), was die Entwicklung des Dorfes erheblich beschleunigte. 1919 bildete sich ein Kirchenbau-Komitee, und 1923 wurde die hiesige Kirchgemeinde gegründet. Im Februar 1945 marschierte durch das Dorf eine Kolonne der KZ-Häftlinge aus Stutthof (sog. Todesmarsch). An die Gefallenen erinnert ein Steinobelisk. Nach dem 2. Weltkrieg begann die Weiterentwicklung des Dorfes. Heute wohnen hier über 1700 Menschen..

Sehenswert ist in Linia die **Gemeindekirche** aus dem Jahre 1923, in den 70er Jahren des 20. Jh.s umgebaut. Im Inneren sind zum Teil die ursprüngliche Einrichtung sowie interessante Polychromien und ein Mosaik im Presbyterium erhalten geblieben. Über lange Jahre hinweg war Pfarrer Bazyl Olecki Gemeindepfarrer, an den ein in Dorfmitte aufgestellter **Obelisk** erinnern soll.

The largest village of the southern part of the Wejherowo powiat, since 1975, the seat of the local authorities. The name of the village comes from the word meaning “linen” in Kashubian.

The first reference to Linia was made in 1342. In the times of the First Commonwealth of Poland it was a part of the royal land that made up the Mirachowo starostwo. Lake Kłaczno, from which fish for the manor in Mirachowo used to be taken, belonged to Linia as well. The development of the village took place in the 19th century, after the allotment of grounds belonging to the starostwo, and at the end of the century Linia already had 59 households. An important stimulus for the village's further development was the building of the railroad from Kartuzy to Łębork. In 1919 a church building committee was formed and in 1923 a parish was established here. In the period between the world wars the village belonged to the Kartuzy powiat. In February 1945 a column of prisoners from the concentration camp in Stutthof marched through the village; there is a memorial commemorating those who died or were killed. After World War Two the village continued to develop and now has a population of over 1700.

A building particularly worth seeing in Linia is the **parish church** built in 1923 and rebuilt in the 1970s. Inside the church there are some interesting mosaics and polychromes from the post-war period. For many years the parish priest was Bazyli Olecki, who was honoured by the inhabitants with a **statue** placed in the centre of the village.

Местопребывание властей гмины от 1975 года и самая большая местность южной части Вейхеровского повята. Название деревни происходит от кашубского названия льна.

Первая информация о Линии происходит из 1342 года. Во время I Республики она была королевским поместьем подчиненным городу Мирахово. К Линии принадлежало также озеро Клончно, из которого ловили рыбу для мираховского двора. В XIX деревня развивалась, а после парцелляции в конце века было уже 59 хозяйств. Важным импульсом для дальнейшего развития было строительство железнодорожной линии Картузы — Лемборк. В 1919 году сформировался комитет построения костела, в 1923 году основано приход. Между первой и второй войнами деревня принадлежала к картузскому повяту. В феврале 1945 года через деревню прошли пленные из Концентрационного

лагеря Штуттоф (Марш Смерти). В деревни находится каменный обелиск в память погибших. После Второй мировой войны Линия дальше развивалась. В настоящее время насчитывает более 1700 жителей.

В Линии стоит посетить приходской **костел** с 1923 года. В костеле сохранились интересные настенные живописи и мозаики из послевоенных времен. В честь приходского ксендза Василия Олецкого, в центре деревни, жители поставили **памятник**.

Rétnik

Demon mamiący ludzi muzyką. Atakuje muzykantów, podtykając im zaczarowane instrumenty lub czarując ich własne. Szczególnie aktywny jest w poście i adwencie, gdy nie urząda się zabaw.

Ein Dämon, der die Menschen mit Musik lockt. Am liebsten greift er Musikanten an, indem er ihnen Zauberinstrumente zuschiebt oder ihre eigenen Instrumente bezaubert. Aktiv ist er während der Fasten- und Adventszeit, wenn es verboten ist zu feiern.

Demon luring people with music. The group he most likes attacking are musicians: he presses enchanted instruments into their hands or puts a spell on their own. He is particularly active during Lent or Advent, when holding parties is not allowed.

Dемон привлекающий людей волшебной музыкой. С охотой атакует музыкантов, давая им волшебные инструменты или колдует их собственные. Особенно активным является во время поста и адвента, когда нельзя развлекаться.

Wies nad Łebą, we wschodniej części gminy, przy dawnym brodzie do Mirachowa.

Nazwa pochodzi od imienia Miłosz.

Istnienie Miłoszewa potwierdzają dokumenty z 1342 r. Po wojnie 13-letniej (1454–1466) wieś stała się królewskim folwarkiem starostwa mirachowskiego. W poł. XVI w. Miłoszewo stanowiło część zastawu za królewską pożyczkę wziętą od gdańskiej rodziny von Loitzów. Do folwarku należały jeziora Starzewo i Lewinko. W XIX w., gdy Miłoszewo należało do rodziny Gerlachów, wybudowano zachowany do dziś dwór oraz przemysłowe obiekty krochmalni i cegielni (dziś nieistniejące). Obecnie Miłoszewo to wieś rolnicza, choć z racji malowniczego położenia coraz więcej tu dacz i domów letniskowych.

Atrakcją Miłoszewa jest niewątpliwie **przełom Łeby** (między Miłoszewem a Tłuczewem) oraz malownicze **łąki** dawnego lodowcowego wytopiska, przez które Łeba dopływa do Miłoszewa.

Dolina Łeby
w Miłoszewie

Wies nad Łebą, leżącò we wschódnyim dzélu gminé i przé dównym brodzie do Mirachòwa. Pòzwa wsy pòchòdò òd miona Miłosz.

Istnienié Miłoszewa pòcwierdzają dokùmenté z 1342 r. Pò 13-letni wojnie (1454–1466) wies stała sã królewskim folwarkã mirachòwsczegò starostwa, pachtowónym mólowi szlachce. W pòł. XVI s. Miłoszewò bëło dzéłã zastawù za królewską pòżèczkã wzãtã òd gduńszci familie von Loitzów. Do folwarkù sléchalë jezora Starzewò i Lewinkò. W XIX s., czéj Miłoszewò sléchało do familie Gerlachów, wëbudowóny òstòł zaòstałi do dzys dwór a téż przemislówé bùdińci krochmalnie i cegielnie (jaczich dzysò ju ni ma). Teròczas Miłoszewò je rolniczã wsã, ale temù, że je malowniczo pòłożonò coròz wicy tuwò dacz i letniskòwëch chëzi.

Atrakcją Miłoszewa je wierã **przełóm Łebë** (midzë Miłoszewã a Tłuczewã) a téż malowniczé **łąci** dównégò lodowcowégò wëtòpizsacza, bez chtërné Łeba dopłiwò do Miłoszewa.

Ein Dorf an der Łeba, im östlichen Teil der Gemeinde, in einer alten Furt auf dem Weg nach Mirachowo gelegen. Der Dorfname kommt von dem Vornamen „Miłosz“.

Das Dasein von Miłoszewo bestätigen Urkunden von 1342. Nach dem Dreizehnjährigen Krieg (1454-1466) wurde das Dorf zum königlichen Vorwerk des Schulzenamtes von Mirachowo. Um die Mitte des 16. Jhs bildete Miłoszewo einen Teil des Pfandes für königliches Darlehn, das von der Danziger Familie von Loitz dem König gegeben wurde. Zum Vorwerk gehörten die Seen Starzewo und Lewinko. Im 19. Jh., als Miłoszewo zur Familie Gerlach gehörte, baute man hier einen bis heute erhaltenen Gutshof, sowie industrielle Gebäude einer Stärkefabrik und einer Ziegelei (nicht mehr vorhanden). Heute ist Miłoszewo ein landwirtschaftliches Dorf, obwohl es hier in Bezug auf die malerische Lage immer mehrere Sommerhäuschen gibt.

Die Attraktionen von Miłoszewo sind zweifellos der **Leba-Durchbruch** (zwischen Miłoszewo und

Тлuczewo), sowie malerische **Wiesen** im alten Toteisbecken, durch das die Leba nach Miłoszewo fließt.

A village situated on the River Łeba in the eastern part of the gmina and on the former ford on the way to Mirachowo. The name of the village comes from the male name Miłosz.

The existence of Miłoszewo is confirmed by documents from 1342. After the Thirteen Years' War (1454-1466) the village became a royal property of the Mirachowo starostwo. In the middle of the 16th century Miłoszewo was part of a lien for a loan taken from the von Loitz family of Gdańsk. Lakes Starzewo and Lewinko belonged to the property as well. In the 19th century, when Miłoszewo belonged to the Gerlach family, a manor, starch house and bricklayer's were built. The manor still exists today, whereas the industrial buildings do not. Miłoszewo is now an agricultural village, but owing to its picturesque location dachas and summer houses are appearing in increasing numbers.

Miłoszewo's main attraction is certainly the **gorge of the River Łeba**, extending between Miłoszewo and Tluczewo, as well as the **meadows** of a former glacial hollow through which the River Łeba flows to Miłoszewo.

Деревня около Лебы, расположена в восточной части гмины, бывшем броду (маршрут Стжемпч - Мирахово). Название деревни происходит от имени Милош.

Существование Милошева подтверждают документы из 1342 года. После войны 1454-1466 деревня стала королевским фольварком Мирахова. В середине XVI века Милошево было частью залога под королевскую посуду взятую от гданьской семьи фон Лойтзов. В XIX веке, когда Милошево принадлежало к семье Герлах, построено усадьбу (сохранившуюся до сих пор) и промышленные объекты — крахмальный цех и кирпичный завод (уже не существующий). В настоящее время Милошево это сельская деревня, однако, благодаря живописным пейзажам, строится там все больше дач.

Достопримечательностью Милошева, несомненно, является **излом Лебы**, простирающийся между Милошевом а Тлучевом и живописные **луга** ледникового происхождения, через которые Леба доплывает до Милошева.

Damk

Duch tajemnic. Opiekuje się milczkami i odludkami a dawniej też czarownikami. Na Kaszubach obawiano się milczków i ludzi nieznanających się na żartach, przypisując im kontakty z Damkiem.

Sin Geist, zuständig für geheime und versteckte Sachen. Er sorgt für Schweiger. Man nimmt an, dass er einst für Zauberer, Hexen und Magiekenner sorgte. Aber gewohnheitsrechtlich fürchteten sie sich vor Schweigern und Menschen, die keinen Spaß verstanden und schrieben ihnen Kontakte mit Damk zu.

Spirit responsible for mysterious and hidden matters. He takes care of the reticent and the reclusive. It is thought that in the past he used to protect wizards, witches and people who possessed secret, esoteric knowledge. People who are too taciturn, however, as well as those with no sense of humour, are believed to be dangerous and to be in contact with Damk

Ленивый дух отвечающий за тайные и скрытые вещи. Заниматься о молчунов и затворников а прежде охранял колдунов и людей обладающих тайными знаниями. Кашубы неразговорчивы, ценят людей, которые много думают и мало разговаривают. Однако обычно боялись молчунов и людей не знающих шуток, обвиняя их в связях с Дамком

 Wieś i kilka rolniczych przysiółków w południowej części gminy, na skraju Lasów Mirachowskich.

Pierwsza wzmianka o Niepoczolowicach pochodzi z 1368 r. W końcu XVI w. właścicielami wsi było trzech Pellów, J. Borski i P. Niemirowicz. Po 1772 r. grunty Niepoczolowic podzielono na kilka części, tworząc gburuską wieś i usytuowany przy drodze do Kamienicy Królewskiej folwark. Mieszkańcy korzystali z poczty w Sierakowicach, a miejscowa szkoła była ewangelicka. W okresie międzywojennym w pobliżu wsi przebiegała granica polsko-niemiecka. Na przełomie XIX i XX w. wieś stała się siedzibą gromady, którą w 1928 r. razem z całym wójtostwem lińskim włączono do powiatu kartuskiego.

Niepoczolowice są doskonałym miejscem startowym wycieczek w południową i zachodnią część **Lasów Mirachowskich** oraz nad jeziora Święte i Kamieniczno.

 Wies i czile pústków rozdrzëconëch w półniowim dzëlu gminë, na zberkù Mirachòwskich Lasów.

Pierszë wiadło ò Niepòczolèjcach pòchòdò z 1368 r. W kùńcu XVI s. miéwcamã wsë bëło trzech Pellów, J. Bòrschi i P. Niemirowicz. Po 1772 r. grunty Niepòczolèjcz pòdzelonë òstalië na czile dzélów, twòrzącë gburuskã wies i wëbudowóny kòle drodзи do Króléwsczi Kamiérice folwark. Mieszkańciowie kòrzëstalë z pòczty w Serakòjcach, a mólówò szkòla bëła ewanielickò. W midzëwòjnowim czãdze kòle wsë bëła pòlskò-miemieckò grańca. Na przël XIX i XX s. wies stala się sedzbã gromadë, jakò w 1928 r. razã z całim lińsczim wójtostwã òstala włączonò do kartësczégò pòwiatu.

Niepòczolèjce są bëlnym mólã zòczątkù wanogów w półniowi a zòpadny dzël **Mirachòwskich Lasów** a téż nad jezora Swiãtë i Kamieniczno.

 Schultheißenamt im Südteil der Gemeinde, 4 km von Linia (Linde) entfernt. Niepoczolowice ist ein recht ansehnliches Dorf, zu dem auch noch eine Reihe von inmitten von Feldern und Wäldern verstreuten Vorwerkshäusern gehört.

Die erste Erwähnung von Niepoczolowice stammt aus einem 1368 herausgegebenen Dokument. Bereits zu Urzeiten siedelten in der Gegend um Niepoczolowice Menschen, wovon

Okolice
Niepoczolowic

Ausgrabungen aus der Bronzezeit zeugen. In der ersten Hälfte des 16. Jh.s waren die drei Pellas, J. Borski und P. Niemirowicz Eigentümer des Dorfes. Die für Niepoczolowice zuständige Post befand sich in Sierakowice (Sierakowitz), die örtliche Schule war evangelisch. In der Zwischenkriegszeit verlief unweit des Dorfes die deutsch-polnische Grenze. An der Wende 19./20.Jh. wurde das Dorf zum Sitz der Gemeinde, die 1928 samt Schultheißenamt Linia (Linde) dem Kreis Kartuzy (Kartaus) angeschlossen wurde.

Niepoczolowice ist ein ausgezeichnete Ausgangspunkt für Ausflüge in den südlichen und den westlichen Teil der **Mirachower-Wälder** und an die Seen Świąte und Kamieniczno.

A village and several scattered hamlets in the south of the gmina, on the edge of the Mirachowo Woods.

The first reference to Niepoczolowice was made in 1368. At the end of the 16th century the owners of the village were three men of the Pelle family, J. Borski and P. Niemirowicz. After 1772 the grounds of Niepoczolowice were divided into several parts, creating a village and a farm situated by the road leading to Kamienica Królewska. The inhabitants used a post office in Sierakowice and the local school was Lutheran. In the period between wars the border between Poland and Germany was in the vicinity of the village. At the turn of the 19th century the village became the seat of a gromada (a village organization which embraced all the inhabitants of the village and acted as a local authority). In 1928 the gromada, along with the whole of the Linia gmina, was incorporated into the Kartuzy powiat.

Niepoczolowice can be regarded as a perfect starting point for trips to the southern and western parts of the **Mirachowo Woods** and to Lakes Świąte and Kamieniczno.

Это деревня и несколько поселков, разбросанных в южной части гмины, на краю Мираховских лесов.

Первые упоминания о Непочоловицах происходят из 1368 года. В конце XVI века владельцами деревни было трех Пэллов, Й. Борски и П. Немирович. После 1772 года непочоловицкие земли разделено на несколько частей: деревню богатых крестьян и фольварк расположен у дороги в Королевский Дом. Жители пользо-

вались почтой в Сераковицах. Местная школа была протестантской. Между первой и второй мировой войной вблизи деревни проходила польско-немецкая граница. В 1928 году деревня, вместе с линским войством, была включена в картузский повят.

Непочоловице это отличное место для начала экскурсий в южную и западную часть **Мираховских лесов** и озера Святое и Каменично.

Nęczk

Naszubski wodnik – zły duszek, żyjący w morzu, jeziorach i rzekach. Przypisuje się mu tworzenie na jeziorach wirów i niebezpiecznych dla pływaków prądów wodnych. W tym jezorze Nęczk wciąga ludzi w swoje sidła.

Naschubischer Wassermann – ein böser Geist, der im Meer, in Seen und Flüssen lebt. Man schreibt ihm die Schaffung der Seestrudel und der für Schwimmer gefährlichen Wasserströme zu. In diesem See schnappt Nęczk die Menschen in seine Fangschlinge.

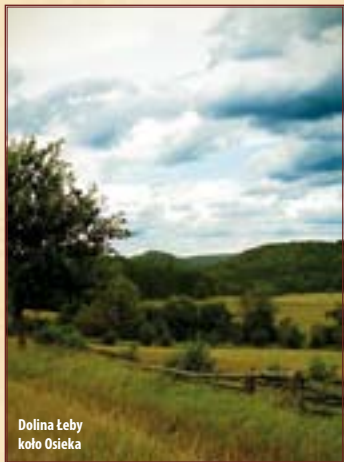
Water-elf of the Kashubian region; an evil spirit living in the sea, lakes and rivers. He is responsible for creating whirlpools and dangerous currents. Nęczk drags people into his snares in this lake.

Водяной из Кашуб – злой дух живущий в морях, озерах и реках. Люди считают, что это из-за него возникают водовороты и опасное для пловцов течение. В этом озере Нечк манит людей в ловушку.

 Zwarta, rolnicza wieś w zachodniej części gminy, na skrajny doliny Łeby. Pierwotna nazwa wsi – Osieki – wskazuje na militarne znaczenie tego miejsca w średniowieczu, które zajmował pas wyciętego lasu (dziś powieźlibyśmy zasieki), osłaniającego pobliski bród w Tłuczewie.

Pierwsza wzmianka o Osieku pochodzi z 1342 r. Była to osada założona na prawie polskim, należąca do ziemi łęborskiej. Od 1466 r. Osiek wraz z ziemią łęborską należał do książąt zachodniopomorskich i był wsią graniczną. W II poł. XVI w. wieś stanowiła dobro pomorskiej rodziny Bochenów. W końcu XIX w. majątek osiecki należał do rodziny Zielke i liczył 532 ha gruntów. Specjalizowano się tu w hodowli owiec. W latach 1920–1945 była to niemiecka wieś graniczna.

Odwiedzając Osiek, warto wybrać się nad **Łebę**, która płynie na północ od wsi, w niezbyt szerokiej dolinie, otoczonej stromymi, zalesionymi wzgórzami. Wzdłuż rzeki prowadzi droga do dawnego młyna w **Tępczu** i pałacu w **Paraszynie**.

Dolina Łeby
koto Osieka

 Zgrëpionò, gbùrskò wieś, jakò leżi w zòpadnym dzełu gminë, na zberkù dolëznë Łebë. Pierwoszno pòzwa wsë – Òsecki – wskazuje na militarne znaczenië negò mòla w strzëdnich stalatach, jacze zajmàł pas wëcätégò lasu (dzyszò më bë rzeklë zasecki), òslaniającégò krótkò pòłożony bród w Tłuczewie.

Pierszé wiadło ò Òsekù pòchòdò z 1342 r. Bëło to òsedlëszcze założonë na pòlszcim prawie, slëchającé do lãbòrsczi zemi. Òd 1466 r. Òsek razã z lãbòrskã zemiã slëchòł do zòpadnopòmòrsczych kszëżców i bëł graicznã wsã. W II pòł. XVI s. wieś bëła dobrã pòmòrsczi familie Bochenów. W kùrcu XIX s. òsecki majątk slëchòł do rodzënë Zielke mającë 532 ha grunów. Szpecjalizowóno sã tuwò w hòdowlë òwców. W latach 1920–1945 bëła to miemieckò graicznò wieś.

Odwiedzając Òsek, wòrt wëbrac sã nad **Łebã**, jakò plënie na nordã òd wsë, w nié za baro szeroczci dolëznë, òtoczony przitczima, zalesionyma grzëpama. Wedle rzëczy prowadzi droga do dównégò młina w **Tãpczu** i pałacu w **Paraszënie**.

 Ein geschlossenen, landwirtschaftliches Dorf im westlichen Teil der Gemeinde, am Rande des Leba-Tals. Der ursprüngliche Name des Dorfes – Osieki – zeugt von militarischer Bedeutung dieses Ortes im Mittelalter. Das Dorf belegte damals einen Streifen des abgeforsteten Waldes, der die nahe liegende Furt in Tłuczewo schützte.

Die erste Erwähnung kommt von 1342. Osiek war damals eine auf polnischem Recht angelegte Siedlung und gehörte zum Lauenberger Land. Seit 1466 gehörte Osiek zusammen mit dem Lauenberger Land zu westpommerschen Herzöge und bildete ein Grenzdorf. In der 2. Hälfte des 16. Jh.s war das Dorf im Besitz der pommerschen Familie Bochen. Gegen Ende des 19. Jh.s gehörte das hiesige Landgut zur Familie Zielke und hatte eine Fläche von 532 ha. Es spezialisierte sich in Schafzucht. In den Jahren 1920–1945 war es ein deutsches Grenzdorf.

Alle hier kommenden Besucher sollten an den **Fluss Leba** gehen, der nördlich vom Dorf, in einem breiten

Tal fließt, von steilen, bewaldeten Hügeln umgeben. Am Fluss entlang führt ein Weg zur alten Mühle in **Tępcz** und zum Herrenhaus in **Paraszyno**.

A small, compact and typically agricultural village situated in the western part of the gmina, on the verge of the Łeba Valley. The village's original name – Osieki – refers to the military importance of the place in the Middle Ages when there was a cut lane of wood protecting the ford in Tłuczewo.

The first reference to Osiek comes from 1342. It was a settlement established under Polish law and belonged to the land of Lębork. From 1466 Osiek with the land of Lębork belonged to the dukes of West Pomerania and was a border village. In the second half of the 16th century the village was owned by the Bochen family from Pomerania. At the end of the 19th century the property belonged to the Zielke family and its grounds covered 532 hectares. The local people specialized mainly in sheep breeding. Between 1920 and 1945 Osiek was a German border village.

When visiting Osiek, it is worth seeing the **River Łeba**, which flows in its river bed north from the village in quite a narrow valley surrounded by steep wooded hills. Along the river there is a road leading to the former mill in **Tępcz** and to the palace in **Paraszyno**.

Компактная, хозяйственная деревня расположена в западной части гмины, на краю долины Лебы. Название поселка – Осеки – указывает на военное значение этого места в средневековье, которое занимало пояс вырубленного леса (сегодня мы бы сказали засеки), заслоняющего брод в Тлучеве.

Первые упоминания об Осеке происходят с 1342 года. Это был поселок основан на польском праве, принадлежащий к лемборской земле. С 1466 года Осек вместе с лемборской землей принадлежал западпоморским князьям и лежал около границы. Во второй половине XVI века деревня была собственностью поморской семьи Бохенов. В конце XIX века осецкое имущество принадлежало к семье Зелкэ и насчитывало 532 га. Люди занимались здесь овцеводством. В 1920–1945 годах это была приграничная немецкая деревня.

Посещая Осек стоит посмотреть **Лебу**, которая течет около деревни, в довольно узкой долине, окруженной крутыми лесистыми холмами. Вдоль реки идет дорога ведущая к старой мельнице в **Темпчу** и дворцу в **Парашине**.

Jablón

Demon mieszkający w sadach i opiekujący się drzewami, krzewami owocowymi oraz ogrodami. Jest domniemanym sprawcą kradzieży owoców i warzyw. Przypisuje się mu, że zsyła na ludzi pokusę, by sięgnąć po cudze owoce. *W nocy Jablón gospodarzył w naszym sadzie.*

Dämon, der in Obstgärten wohnt und für Bäume, Obststräucher und Gärten sorgt. Er ist der vermeintliche Verursacher aller Obst- und Gemüseraube. Man schreibt ihm zu, dass er Menschen in die Versuchung bringt, nach den zu anderen Menschen gehörenden Früchten zu greifen. *In der Nacht wirtschaftete Jablón in unserem Obstgarten.*

Demon living in orchards and taking care of trees, bushes and gardens. He is alleged to pilfer fruit and vegetables. It is also supposed that it is he who prompts people to take fruit which is not theirs. *Jablón plundered our garden at night.*

Dемон живущий в садах и заботившийся о деревьях, кустарники и огороды. Его обвиняется в кражи фруктов и овощей. Считается, что он ссылает на людей искушение съесть не свои фрукты. *Ночью Яблон был хозяином нашего сада.*

 Pòbłocie to duża sołecka wieś i dawny majątek ziemski, leżący przy drodze łączącej Strzecz z Wejherowem i Luzinem. Nazwa wsi pochodzi od jej położenia w stosunku do sołectnego dawniej Strzeczca – „po błocie”.

Pierwsza informacja o wsi, której nazwę podano w formie 'Poblitz', pochodzi z 1401 r. Z Pòbłocia wywodzi się rodzina szlachecka Pòbłockich, pieczętująca się herbem Brochwicz. W II połowie XVI w. właścicielami wsi było osiem rodzin szlacheckich. W początkach XIX w. tutejszy majątek został rozparcelowany między miejscowych chłopów, zaś sama wieś stała się siedzibą władz gminnych.

We wsi zachowała się część tradycyjnej zabudowy z przebudowanym XIX-wiecznym **dworem** oraz budynkiem dawnej karczmy.

 Pòbłocé to wiòlgò sołeckò wieś i dówny zemści majątek, jaczi je kòle drodži parłaczący Strzécpcz z Wejrowã i Lëzëñã. Pòzwa wsy pòchòdò òd ji pòłożeniò w stosènkù do sołectnegò dówni Strzécpcza – „pò błocie”.

Pierszé wiadło ò wsë, jaczi pòzwã pòdónò bëła w formie 'Poblitz', pòchòdò z 1401 roku. Z Pòbłocégò pòchòdò szlacheckò familia Pòbłoczczich herbù Brochwicz. W II pòłowie XVI stalata miéwcamã wsë bëło òsmë szlacheckich familiów. Na zòczàtkù XIX stalata tutëszy majątk òstòł rozparcelowóny mièdżë miestnëch chłopów, a sama wieś stala sã sedzbą gminowëch władz.

We wsë w dzëlu zaòstòł sã tradycyjny òrt zabudowé z przebudowónym XIX-stalatnym **dwòrà** a téż bùminkã dówny karczmi.

 Poblitz (Poblitz) ist ein nicht allzu großes Schultheißendorf an der Verbindungsstraße zwischen Strzecz (Strepsch) und Wejherowo (Neustadt). Der Name des Dorfes geht auf seine Lage in Bezug auf das ihm einst verwaltungsmäßig übergeordnete Strzecz (Strepsch) zurück und bedeutet so viel wie, übers Moor’.

Die erste Information über das Dorf, in der der Name in Form von ‚Poblitz‘ auftritt, stammt aus dem Jahre 1401. Von dort stammte auch die Adelsfamilie derer von Poblitz, die das Brochwitz-Wappen besaßen. In der zweiten

Poblitz

Panorama
Poblócia

Hälfte des 16. Jh.s gehörte das Dorf acht adligen Familien. Zu Beginn des 19. Jh.s wurde der Besitz unter den hiesigen Bauern aufgeteilt, und das Dorf als solches wurde zum Sitz der Gemeindeverwaltung.

Im Dorf ist ein Teil traditioneller Bebauung erhalten geblieben, mit einem umgebauten **Gutshof** aus dem 19. Jh. und dem Gebäude eines alten Wirtshauses.

Poblócia is a large village and a former landed estate situated close to the road linking Strzecz with Wejherowo and Luzino.

The first information about the village, whose name was given as "Poblóc," dates from 1401. The noble family of Poblócki had its roots in Poblócia. In the second half of the 16th century eight noble families owned the village. At the beginning of the 19th century the property was divided among local peasants, and the village itself became the seat of the local authorities.

Part of a traditional building structure with a rebuilt 19th century **manor** and a former inn have survived in the village.

Поблоте это большая солецкая деревня и бывшая усадьба, лежащая у дороги, соединяющей Стшепч с Вейхеровом и Лузином. Название происходит от расположения в отношении к столичному городу Стшепч — „по болоте“.

Первые сведения о селе, которого имя подано в форме «Поблоч», происходят из 1401 года. С Поблоте происходит дворянская семья Поблоцких гербом Брохвич. Во второй половине XVI века владельцами

деревни было восемь дворянских семей. В начале XIX века местное имущество было поделено между местных крестьян, а сама деревня стала местопребыванием властей гмины.

В деревне сохранилась часть традиционного здания с перестроенной XIX-вековой **усадьбой** и здание бывшей гостиницы.

Szëmich

*D*obrotliwy duszek sprowadzający na świat ciszę i łagodny szum. Szëmich mieszka w lesie i na co dzień śpiewa swym cichym głosem drzewom i leśnym stworzeniom. *Idź do lasu, znajdziesz spokój w objęciach Szëmicha!*

*S*in guter Geist, der Ruhe und feines Rauschen auf die Welt bringt. Szëmich lebt im Wald und singt täglich mit seiner ruhigen Stimme für Bäume und Waldwesen. *Geh in den Wald, du findest deine Ruhe in Szëmichs Armen!*

*S*windly spirit bringing silence and a gentle murmur into the world. Szëmich lives in the woods and his daily activity is singing with his calm voice to the trees and forest creatures. *Go to the woods and you will find peace in Szëmich's embrace!*

*Д*обрый дух приводящий тишину и мягкий шум. Шемих живет в лесу и ежедневно поет своим тихим голосом деревьям и лесным существам. *Пойти в лес, там найдешь спокойствие в руках Шемиха!*

 Smażyno leży na północno-wschodnim krańcu gminy Linia, przy drodze do Wejherowa. Nazwa pochodzi od kaszubskiego słowa 'smaga', oznaczającego pragnienie.

Pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1348 r. W czasach I Rzeczypospolitej Smażyno było królewsczyzną, obejmującą także folwarki Głodowo i Nową Wies. W 1701 r. na 49 mieszkańców Smażyna 39 było katolikami, a 10 protestantami. Od 1778 r. smażyński majątek należał do pomorskiej rodziny Wobeserów. Pod koniec XIX w. większość mieszkańców wsi stanowili już protestanci. W 1862 r. właściciele okolicznych majątków zawiązali komitet budowy zboru, który stanął w Smażynie w 1865 r. Po II wojnie światowej świątynia została poświęcona jako kościół katolicki. Dziś Smażyno to wieś typowo rolnicza.

W centrum Smażyna zachował się XIX-wieczny **dwór** (działa tu Ośrodek Terapii Uzależnień), zabytkowy XIX-wieczny **młyn na Bolszewce** oraz zobaczyć można neogotycki **kościół parafialny**.

 Smaženo leži na nordowò-wschòdnym zberku gminì Lèniò, kòle drodži do Wejherowa. Pòzwa wsy pòchòdò òd słowa 'smaga', co òznòczò pragnìczkà.

Pierszè wiadło o Smažènie pòchòdò z 1348 r. W czasach I Rzeczëpòspòliti Smaženo bëło kròlewizną, do jaczich ślèchàłè 2 fòlwarczè — Głodowò i Nowò Wies. W 1701 r.

na 49 mieszkańców Smažena 39 bëło katolèkama, a 10 protestantama. Òd 1778 r. smažinšczy majàtk ślèchòł do pòmòrzczi familie Wòbeserów. Pòd kùńc XIX s. wikszośc mieszkańców wsè bëła ju protestantama. W 1862 r. protestantczy miéwcowie majàtków z òkòlégò zarzeszèłè kòmitet bùdowè kòscoła, jaczì stanął tu w 1865 r. Pò II swiatowì wojnie świàtynica òstała wëswiàcònò jakno katolècczi kòscòł. Dzysò Smaženo je typiczno gbùrską wsą.

W centrum Smažena zaòstòł sà XIX-stalatny **dwór** (je tu Òstrzódk Rehabilitacje dlò Uzależnionèch Lèdzy), zabètkwò XIX-stalatny **młin na Bolszewce** a téż mòże òbaczcè neogòticzzi **parafialny kòscòł**.

 Liegt am Nordostrand der Gemeinde Linia (Linde), an der Straße zu Wejherowo (Neustadt). Dorf-Name entstammt dem kaschubischen Wort ‚smaga‘, was so viel wie ‚Durst‘ heißt.

Smasins erste Erwähnung geht auf das Jahr 1348 zurück. Das Dorf hatte insgesamt neun Hufen Ackerland und drei Bauern. 1701 waren von den 49 Einwohnern 39 katholisch und 10 protestantisch. Von 1778 an befand sich das Gut in den Händen der pommerschen Familie Wobeser. Gegen Ende des 19. Jh.s war bereits die Mehrheit der Einwohner protestantisch. 1862 gründeten die deutschen Besitzer von sieben benachbarten Gütern ein Komitee zur Errichtung eines neuen Gotteshauses, das 1865 in Smażyno entstand.

Smażyński młyn
na Bolszewce

Im Smażyno sind ein **Gutshof** aus dem 19. Jh. (heute ein Zentrum für Suchttherapie) und eine **alte Mühle** aus dem 19. Jh. auf dem Fluss Bolszewka erhalten geblieben. Es gibt da auch eine neogotische **Pfarrkirche**.

Smażyno is situated in the north-eastern part of the Linia gmina, close to the road to Wejherowo. The name of the village derives from the word "smaga," which means "thirst" in Kashubian.

The first reference to Smażyno was made in 1348. In the times of the First Commonwealth of Poland Smażyno was a royal land. It also embraced two more farms at that time: Głodowo and Nowa Wieś. In 1701 39 out of 49 inhabitants were Roman Catholic and 10 Protestant. From 1778 the property in Smażyno belonged to the family of Wobeser, who came from Pomerania. By the end of the 19th century most of the inhabitants of the village were Protestant. In 1862 the Protestant owners of seven neighbouring properties organized a church building committee and in 1865 they managed to build a church in Smażyno. The church became Roman Catholic after World War Two. Today Smażyno is a typically agricultural village.

In Smażyno there is a well-preserved 19th century **manor** (now housing a rehabilitation centre for the addicted). Other monuments worth seeing are the historic 19th century **mill** on the River Bolszewka and the neo-Gothic **parish church**.

Смажино расположено на северо-восточном краю гмины Линия, возле дороги Стшепч–Вейхерово. Название деревни происходит от слова «Смага», обозначающего жажду.

Первые упоминания о Смажине происходят из 1348 года. Во время I Республики Смажино было королевским поместьем. В 1701 году с 49 жителей было 39 католиков и 10 протестантов. С 1778 года смажинское имущество принадлежало к поморской семье Вобесеров. В конце XIX века большинство жителей уже были протестантами. В 1862 году протестантские владельцы 7 соседних имений образовало комитет создания костела, который появился в Смажине в 1865 году. После Второй мировой войны, храм был переименован в католический костел.

В центре Смажина сохранилась **усадьба** из XIX века (здесь работает Центр для зависящих

людей), историческая XIX вечная **мельница** на Большевец. Мы можем также увидеть нео-готический приходской **костел**.

Bòrowô Cotka

Bpiekuńczy duch borów. Broni leśne zwierzęta i ptaki. Szczególną opieką otacza też dzieci, które chroni przed czarownicami. Staruszka, jaką jest Borowa Ciotka, daje rodzicom w lesie orzechy i słodycze dla grzecznych dzieci. *Borowa Ciotka pastie zające i sarenki.*

Schutzgeist der Wälder. Sie passt auf Waldtiere, Vögel und gute Menschen auf. Sie sorgt besonders für Kinder und schützt sie vor Hexen. Dieses alte Mütterchen gibt angeblich den Eltern im Wald Nüsse und Süßigkeiten für brave Kinder. *Bòrowô Cotka [Waldtante] weidet Hasen und Rehe.*

Protective spirit of the woods. She protects the animals and birds of the woods. She takes special care of children, whom she guards against witches. Borowa Ciotka (which means "aunt from the woods") is believed to give parents nuts and sweets for their well-behaved children. *Borowa Ciotka tends grazing hares and deer.*

Dух заботившийся о боры. Охраняет лесные животные, птицы и хороших людей. Особо заботиться о детей, охраняя их перед ведьмами. Якобы, старенькая Bòrowô Cotka дает родителям в лесу орехи и сладости для хороших детей. *Тетка Бора пасет зайцев и косули.*

Druga pod względem wielkości wieś w gminie Linia, przy skrzyżowaniu dróg do Wejherowa, Łęborka i Kartuz. Przed wojną wieś nabrała charakteru małego miasteczka. Nazwa wsi, brzmiąca pierwotnie 'Trzebsk', pochodzi od czasownika trzebić.

Pierwsze informacje o Strzeczcu zapisano w 1314 r., ale tutejsza parafia powstała wcześniej, na przeł. XII i XIII w. Wieś należała wtedy do kasztelanii chmielerskiej. Od 1381 r. Strzecz wchodził w skład wójtostwa, a później starostwa mirachowskiego. W XVIII w. było tu 10 gburów i karczma, a wieś słynęła z produkcji garncarskiej i odbywających się tu sejmików szlachty starostwa mirachowskiego. Staraniem rodziny Przebendowskich przy tutejszym kościele w 1757 r. utworzono szpitalik (przytułek) dla ubogich. Rozwój Strzeczca przypadł na przeł. XIX i XX w., gdy wieś pełniła też funkcję siedziby wójtostwa. W końcu XIX w. Strzecz zamieszkiwało ponad 500 osób, a do obszaru wsi zaliczano także okolice przysiółki – m.in. Głodnicę i Zielony Dworek. Po wojnie w miejscu starego, częściowo

uszkodzonego w 1945 r. kościoła, wybudowano murywaną, istniejącą do dziś świątynię pod wezwaniem św. Marii Magdaleny. W latach 80. i 90. nastąpił dalszy rozwój Strzeczca. Od 2000 r. działa tu jedyna w gminie szkoła średnia – Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych.

Nad **Jeziorem Strzepskim** od 2009 r. znajduje się zielona plaża i infrastruktura rekreacyjna. We wsi warto zajrzeć do **kościółka św. Marii Magdaleny**, którego wystrój częściowo pochodzi z wcześniejszej, późnobarokowej świątyni. Malowniczością urzekają położone na zachód od wsi wybudowania **ZIELONEGO DWORKU** (nad Łebą, przy drodze do Tłuczewa) z tradycyjną **szachulcową zabudową** oraz leżące na wzgórzach na południe od Zielonego Dworku wybudowania **GŁODNICZY**, gdzie od 1991 r. funkcjonuje **Kaszubska Szkoła Podstawowa**.

Dręgo źlë jidze ò wiôlgôsc wies w gminie Lëniò, jakò je kòle skrzyżowaniù drogów do Wejrowa, Lãbörga i Kartuz. Przed wòjnã wies,

Jezioro Strzepskie
z panoramą wsi

jakò bëła sedzbą wójtostwa mia charakter mòłégò miasteczka. Pòzwa wsë, pierwòszno brzëmiącò 'Trzebsk', pòchòdò òd czasnika trzebic.

Pierszë wiadła ò Strzëpczu zapisano w 1314 r., ale tu-tészò parafia na gwës pòwstała rëchli, na przël. XII i XIII stalata. Wies wtenczas slëcha do chmielërszi kasztelanie. Òd 1381 r. Strzëpcz wchòdòł w skłòd wójtostwa, a pòzni mirachòwszczégò starostwa. W XVIII s. bëło tu 10 gbùrów i karczma, a wies znònò tész bëła z produkcje grónków a tész òdbiwającëch sã tu sejmików szlachtë mirachòwszczégò starostwa. Ò znaczenim Strzëpcza mòże swiòdzcëc to, że starą familie Przebendowskich kòle tutészégò kòscoła w 1757 rokù òstòł wëbùdowóny szpëtòł dla biédnëch. Rozwój Strzëpcza bëł na przël. XIX i XX s., czëj wies bëła sedzbą wójtostwa. W kùrcu XIX s. w Strzëpczu mieszkało wicy jak 500 lëdzy, a do òbërdë wsë rëchòwónë bëłë tész pùstczy z òkòlégò – m.jin. Głòdnicã i Zelony Dwòrk. Pò wòjnie w mòłu stòrégò, w dzëlu ùszkòdzonégò w 1945 r. kòscoła, wëbùdowóny òstòł mùrowóny, jistniejący do dzyszò kòscoł sw. Marii Magdalenë. W latach 80. i 90. nastąpił dalszi rozwój Strzëpcza. Òd 2000 r. dzejò tuwò jedurnò w gminie strzëdnò szkòła – Kaszëbszczë Ògłòwòstòlczãcë Liceum.

Nad rozlegim **Strzëpsczim Jezorã** òd 2009 rokù je zelonò plãza i rekreacyjnò jinfraktura. We wsë wòrt zazdrzec do kòscoła sw. Marii Magdalenë, jaczégò òbstrój pòchòdò w dzëlu z rëchlësi, pòznobarokowi swiãtnicë, jakò sta tu do 1946 rokù. Malowniczoscã czarzą leżącë na zòpòd òd wsë wëbùdowani **ZELONÉGÒ DWÒRKÙ** (nad Łebã, kòle drodзи do Tłuczewa) z tradycijną **szachùlcowã budacëją** a tész leżącë na grzëpach na pòlnié òd Zelonégò Dwòrkù pùstczy **GŁODNICË**, dze òd 1991 rokù funkcjonjëje **Kaszëbskò Spòdlëcznò Szkòła**.

 Zweitgrößtes Dorf der Gemeinde Linia (Linde). Hier kreuzen sich die Straßen von und nach Wejherowo (Neustadt), Lebork (Lauenburg) und Kartuzy (Karthus). Vor dem Krieg war das Dorf Sitz der Gemeinde-Kanzlei und nahm allmählich die Gestalt eines Kleinstädtchens an. Der Name des Dorfes, der ursprünglich, 'Trzebsk' lautete, stammt vom Verb 'trebic' und bedeutet so viel wie 'abholzen'.

Die erste dokumentarische Eintragung stammt aus dem Jahre 1314 und lautet 'Schrepzig'. Die Gründung der Kirchengemeinde Strzëpcz (Strepsch) erfolgte im 12. Jh. oder zu Beginn des 13. Jh.s. Das Dorf gehörte damals zur Kulmer Kastellanei und war Amtssitz des Kämmerers. Von 1381 an gehörte es zum Schulzenamt Mirachowo (Mirchau). Im 18. Jh. gab es zehn Bauern im Dorf und jeder von ihnen hatte eine Hufe Ackerland. Darüber hinaus gab es drei Wirtschaftshäuser. Zu dieser Zeit war Strzëpcz (Strepsch) für seine Töpferkunst berühmt. Ende des 19. Jh.s hatte das Dorf eine Fläche von 1045 ha und zählte insgesamt 506 Einwohner. Es gab 61 Häuser und 92 Bauerngehöfte. Die durch den letzten Krieg bedingten Zerstörungen des Gotteshauses waren so erheblich, dass der Bau einer neuen Kirche unumgänglich war. Zur Kirche gehörte ab 1757 ein von den Przebendowskis gestiftetes Krankenhaus (Asyl) für acht Arme. Bei der Pflege des Polentums in Strzëpcz (Strepsch) spielte die hiesige Bibliothek eine maßgebliche Rolle, die vor 1906 von Maria Schreder und 1918 von Franciszek Miotk geleitet wurde.

Strzëpcz liegt am **Strzëpski-See**, wo 2009 ein Strand angelegt wurde. Im Dorf sollte man unbedingt die **Maria-Magdalena-Kirche** mit ihrer teilweise barocken Einrichtung sehen, sowie die malerischen Gebäude von Strzëpcz – den **ZIELONY DWOREK** an der Leba und die **erste kaschubische Grundschule** in **GŁODNICA**.

 The second largest village in the Linia gmina, situated close to the intersection of routes leading to Wejherowo, Lębork and Kartuzy. Before the war the village was the seat of the local authorities and started to resemble a small town. The original name of the village was "Trzebsk," which derives from the Polish verb "trzebić," meaning "to cut down".

The earliest information about Strzecz was recorded 1314, but the local parish was probably established earlier, at the turn of the 12th century. The village then belonged to the castellany of Chmielno. From 1381 Strzecz was a part of the województwo and then the starostwo of Mirachowo. In the 18th century there were ten wealthy peasants and one inn in the village, which was also famous for its pottery production and regular gatherings of the nobility from the starostwo of Mirachowo. The importance of Strzecz can be emphasized by the fact that, owing to the efforts of the Przebendowski family, a small hospital for poor families was created in 1757 within the local church. The most dynamic development of Strzecz took place at the turn of the 19th century, when the village served as the seat of the województwo authorities. By the end of the 19th century there were over 500 people living in Strzecz, and neighbouring hamlets such as Głodnica and Zielony Dworek were also treated as parts of the village. After World War

Two a new church was built, as the old one was partially destroyed in 1945. Saint Mary Magdalene's Church is still in existence. In the 1980s and 1990s Strzecz continued its development. Since 2000 the village has had the only high school in the gmina.

Strzecz is located by a huge lake known as **Lake Strzecz**. In 2009 a "green" beach and recreational infrastructure were created on the shore. In the village the **church** is particularly worth seeing; its décor was taken partly from the former baroque building. The farm buildings of **ZIELONY DWOREK**, situated to the west of the village on the River Łeba, delight with their picturesque appearance and **traditional construction**. Those of **GŁODNICA**, situated on the hills south from Zielony Dworek are equally picturesque. In Głodnica a **Kashubian primary school** opened in 1991.

 Вторая по величине деревня в гмине, расположена на перекрестке Вейхерова, Лемборка и Картузов. До войны деревня была местопребыванием вояты и имела характер городка. Название села, первоначально звучащее „Тшебск” происходит от глагола «тшебить» (уничтожать). Первые получение информации о Стшепче происходят из 1314 года, но местный приход был основан раньше

Tradycyjna zabudowa
w Zielonym Dworku

— перелом XII и XIII века. Тогда деревня принадлежала хмельнской кастелянии. С 1381 года Стшепч был частью войтоства, а позже мираховского староства. В XVIII столетии было здесь 10 богатых крестьян и трактир. Деревня была известна гончарством и регулярно проходящим дворянским сеймикам мираховского староства. О значимости Стшепча может свидетельствовать факт, что благодаря усилиям семьи Пшебендовских в 1757 году создано при местном костеле небольшую больницу (приют) для бедных семей. Стшепч динамично развивался на переломе XIX и XX веков, когда деревня исполняла функцию местопребывания войты. В конце XIX века Стшепч насчитывал более 500 жителей, а к территории поселка принадлежали близлежащие хутора - в том числе Глодница и Зеленый Двор. После войны на месте старого, частично поврежденного в 1945 году костела, построено кирпичный, существующий до сих пор костел во имя Святой Марии Магдалины. В 80-е и 90-е Стшепч дальше развивался. С 2000 года работает здесь, лишь одна во всей гмине, средняя школа — Кашубский Лицей.

Стшепч расположен у огромного **озера Стшебско-го**. В 2009 году у берега был создан пляж и рекреационные объекты. В деревне стоит посетить **костел** с 1946 года. Можно там заметить стиль позднего барокко. Своей живописью очаровывают, расположенные на запад от деревни, здания **ЗЕЛЕННОГО ДВОРА** (возле Лебы) традиционные **фахверковые здания** и расположены на холмах (на югу от Зеленого Двора) здания **ГЛОДНИЦЫ**, где с 1991 года действует **кашубская начальной школа**.

Grzenia

Duch snu i sennych marzeń. Jego władzy podlegają nie tylko ludzie, ale też wszystkie żywe stworzenia. Senne marzenia to efekt czarów Grzenia, który ze śpiących ciał wyprowadza dusze i pokazuje im to, co było lub nastąpi w przyszłości. *Ściel łóżko, bo Grzenia mnie już wzywa.*

Sin Schlafen Geist. Er bringt Menschen Schlaf und Träume. Seiner Macht unterliegen nicht nur Menschen, sondern auch andere Lebewesen. Träume sind das Ergebnis Grzenias Zauberei. Aus schlafenden Körpern führt Grzenia die Seelen hinaus und zeigt ihnen das, was bereits geschehen ist oder künftig geschehen wird. *Mach das Bett, denn Grzenia ruft mich schon.*

Spirit responsible for sleep, the bringer of dreams. He has power not only over people, but also over other living creatures.. Dreams are the effect of Grzenia's magical activity; he leads souls out of sleeping bodies and shows them what has happened in the past or what will happen in the future. *Make the bed, because Grzenia is calling me.*

Дух отвечающий за сон, тот, кто посылает сон и сновидения людям. Его власть охватывает не только людей, но и всех живых существ. Сновидения это эффект магии Гжени, который показывает прошлое и будущее душе, когда тело спит. *Стели кровать, Гжения меня зовет.*

 Wies położona przy dawnym brodzie przez Łebę. Pierwotnie miejscowość nazywała się Kluczymost a później Kluczewo. Ludowa etymologia dzisiejsze brzmienie nazwy tłumaczy hałasem, jaki wywołują kamienie poruszane przez Łebę w wąskim tu korycie.

Pierwsza wzmianka o Tłuczewie pochodzi z 1314 r. Wies z młynem należała do kasztelanii chmielińskiej a później starostwa w Mirachowie. Tutejszy młyn podlegał oliwskim cystersom. W 1701 r. Tłuczewo liczyło 48 mieszkańców, a prócz młyna i tartaku funkcjonowała tu też karczma. W okresie międzywojennym Tłuczewo było siedzibą gminy należącej do wójtostwa w Lini i starostwa w Kartuzach. Na zachód od wsi przebiegała granica państwowa. Po wojnie w Tłuczewie osiadł kaszubski pisarz Aleksander Labuda, znany głównie jako autor felietonów Guciów Mack Gódó.

Warto zobaczyć **młyn nad Łebą** z początku XX w., z częściowo zachowanym oryginalnym wyposażeniem oraz **dawną szkołę powszechną**, w której uczył i mieszkał Aleksander Labuda.

 Wies leżącò kòle dównégò brodu bez Łebã. Pierwòszno wies zwa sã Kluczimòst a pòzni Kluczewò. Ludowò etimòlogiò dzyszészé

Tłuczewo

pòzwë dolmaczi hałasã, jaczé wëwòlują kamienià pòrészóné bez Łebã w wąszcim tu kòrécie.

Pierszé wiadło ò Tłuczewie pòchòdò z 1314 r. Wies z mlinã slëcha do chmielińszci kasztelanie a pòzni do starostwa w Mirachòwie. Tutëszci mlin slëchòt òliwsczim cystersom. W 1701 r. w Tłuczewie mieszkało 48 lëdzy, a òkróm młina i piłé funkcjonowała tu téż karczma. W midzëwójnowim czãdze Tłuczewò bëło sedzbą gminé slëchający do wójtostwa w Lëni i starostwa w Kartuzach. Na zòpòd òd wsé bëła państwòwò grańca. Pò wojnie w Tłuczewie zamieszkoł kaszëbszci pisòrz Aleksander Labuda, przede wszëtczim znòry jakno autor felietonów Guczów Mack Gódó.

Wórt òbaczcé mlin nad Łebą z zòczątkù XX stalata, w dzélu zaòstónym òrginalnym wëpòsazënim a téż dówną **pòwszechną szkòłą**, w jaczi uczył i mieszkoł Aleksander Labuda.

 Schultheißen-Amt an einem alten Leba-Übergang. Das Dorf ist nicht allzu groß und kann in der Tat als malerisch bezeichnet werden.

Früher hieß die Ortschaft „Clutschemost“. Was seine aus dem Jahre 1314 stammende erste Erwähnung bestätigt. Die nächste Eintragung erfolgte als „Cluczow“, wovon der deutsche Name „Klutschau“ abgeleitet ist. 1342 fand eine hier befindliche und zum Kloster Oliwa (Oliva) gehörende Mühle Erwähnung. Im Jahre 1701 zählte Tłuczewo 48 Einwohner. In der Zwischenkriegszeit war Tłuczewo der Sitz der Gemeinde, die zur Vogtei in Linia und zur Starostei in Kartuzy gehörte. Westlich vom Dorf verlief die Staatsgrenze. Nach dem Krieg siedelte in Tłuczewo der kaschubische Schriftsteller Aleksander Labuda, der vor allem für seine Feuilletons „Gució Mack Gódó“ bekannt ist.

Sehenswert sind hier die **alte Mühle** an der Leba vom Anfang des 20. Jh.s, mit teilweise erhaltener ursprünglicher Ausstattung, sowie eine **alte Schule**, in der Aleksander Labuda arbeitete und wohnte.

A small village situated by the former ford across the River Leba. Originally the village was called Kluczymost and later – Kluczewo. Folk

etymology derives the name “Tłuczewo” from the word “tłuczenie,” which describes the noise made by stones shifting in the River Łeba in its narrow bed.

The first reference to Tłuczewo comes from 1314. The village, along with its mill, belonged to the castellany of Chmielno and then to the starostwo in Mirachowo. The local monastery was subject to the Cistercian Order from Oliwa. In 1701 Tłuczewo had 48 inhabitants, and apart from the mill and sawmill it also had an inn. In the period between the world wars Tłuczewo was the seat of the gmina authorities. The gmina then belonged to the Linia województwo and the Kartuzy starostwo. The Polish border was placed east of the village. After the war Aleksander Labuda, a writer from Kaszubia, known mainly as the author of the newspaper columns Gució Mack Gódo, settled in Tłuczewo.

A building worth seeing is the **historic mill** from the beginning of the 20th century, situated by the River Łeba and still with part of its original interior. Another building that may be interesting for visitors is the former **primary school** where Aleksander Labuda used to teach and live.

Деревня, расположена на бывшем броде через Лебу. Первоначально город назывался Ключымоост а потом Ключево. Народная этимология объясняет сегодняшнее название шумом — «тлучением» (толочь) камней, которые несет Леба в узком здесь русле.

Первые упоминания о Тлучеве происходят из 1314 года. Деревня с мельницей принадлежала хмеленской кастелянии, а позже староства в Мирахове. Местный монастырь подчинялся оливским цистерцианцам. В 1701 году Тлучево насчитывало 48 жителей. Кроме мельницы и лесопилки был здесь тоже трактир. Между первой и второй мировой войной Тлучево было местопребыванием гмины, принадлежащей к войтоству в Линии и староству в Картузах. На запад от деревни проходила государственная граница. После войны в Тлучеве поселился кашубский писатель Александр Лабуда, известен как автор фельетонов «Guciów Mack Gódo».

Стоит посмотреть **историческую мельницу** возле Лебы с начала XX века, с частично сохранившейся оригинальной мебелью и **бывшая начальная школа**, где преподавал и жил Александр Лабуда.

Pólnica

Piękna bogini pól. Wyobrażano ją sobie jako wyjątkowo urodziwą dziewczynę, która przystrojona w wianek na koniu latem objeżdżała pola, doglądając, czy rośliny dobrze rosną. Niestety jest jednak spotkać Pólnicę – jej uroda urzeka każdego mężczyznę, który później z tęsknoty marnieje i umiera.

Eine schöne Göttin, die die Felder beschützt. Man stellte sich sie als ein hübsches Mädel vor, das nur mit einem Blumenkranz geschmückt auf einem Pferd durch die Felder ritt und dafür sorgte, dass alle Pflanzen gut wachsen. Pólnica zu treffen ist jedoch ein Unglück – ihre Schönheit bezaubert jeden Mann, der später vor Sehnsucht verkümmert und stirbt.

Beautiful goddess who tends the fields. She was imagined as an exceptionally pretty girl, who rode through fields in summer on her horse, wearing only a wreath of flowers. Her task was to check whether the crops were growing properly. Still, meeting Pólnica is a misfortune: her beauty bewitches a man, who later perishes and dies of his longing.

Pрекрасная богиня, которая заботится о полях. Люди изображали себе ее как красивую девушку, которая одета в венок из цветов, ездит летом на лошади и наблюдает за полными растениями. Встретить Пулницу это несчастье — ее красота очаровывает любого мужчину, который позже умирает из-за тоски.

Zakrzewo

Zakrzewo / Wilhelmsdorf / Закшево

 Nazwa wsi pochodzi od jej położenia – za krzakami.

Było to dobro rycerskie i gniazdo rodziny Zakrzewskich. Tutejszy majątek w czasach I Rzeczypospolitej uległ rozdrobnieniu. Po I rozbiórce Polski nastąpiło scalenie gruntów majątku i na koniec XIX w. liczył on 559 ha obszaru. Po 1920 r. Zakrzewo stało się polską miejscowością graniczną.

Warto zobaczyć historyczną **remizę strażacką**, przy której stoi **wóz strażacki** z początku XX w.

 Pòzwa wsy pòchòdò òd ji pòłożeniò – za krzama.

Bieło to ricenszcze dobro i gniòzdo familie Zakrzewsczych. Tutjeszy majątk w czasach I Rzeczëpòspòliti òstòł pòsztëkòwóny. Po I rozbiòrze Pòlsczi nastąpiło sparłàczenié gruntów majątkù i na kùnc XIX st. miòł òn 559 ha òbsydzi. Po 1920 r. Zakrzewo stało sã pòlską granicznã wsã.

Wòrt òbaczcëc historycznã **stràżackã remizã**, kòle jãci stoi zabëtòkowi **stràżaczi wóz** z zòczãtkù XX st.

 Der Name des Dorfes kommt von seiner Lage – aus dem Poln. „hinter den Sträuchern“.

Zabytkowy
wóz strażacki

Es war ein Rittergut und Sitz der Familie Zakrzewski. Das hiesige Landgut wurde in der Zeit der Ersten Republik zerkleinert. Nach der ersten Teilung Polens wurden die Grundstücke zusammengelegt und gegen Ende des 19. Jh.s zählte das Gesamtgebiet etwa 559 ha. Nach 1920 wurde Zakrzewo zur polnischen Grenzortschaft. .

Sehenswert ist hier historisches **Spritzenhaus**, an dem ein alter Feuerwehrwagen vom Anfang des 20. Jh.s ausgestellt ist.

A small village in the neighbourhood of Lina, in the past a railway station on the line from Kartuzy to Lębork. The name of the village comes from the phrase “za krzakami”, which means “behind bushes”.

The ground belonged to the k nighthood and was also the home village of the Zakrzewski family. In the times of the First Commonwealth of Poland the estate was parcelled out and in 1717 it belonged to seven families. After the first partition of Poland the grounds were consolidated again and at the end of the 19th century it had an area of 559 hectares. After 1920 Zakrzewo became a Polish border village. In the 1990s the village underwent considerable development.

Worth seeing in Zakrzewo are the fire-station, where an old fire truck from the beginning of the 20th century can be seen.

Небольшая солецкая деревня, прилегающая к Линии, бывшая железнодорожная станция на линии Картузы — Лемборк. Название деревни происходит от ее местонахождения — «закшево» (рус. в кустах).

Это было рыцарское добро и гнездо семьи Закшевских. Во время I Республики местное имущество было разделено в 1717 году на семь семей. После первого раздела Польши земли были слиты заново и в конце XIX века имущество насчитывало 559 га. После 1920

Закишево было польской приграничной местностью. В 90-е годы XX столетия произошло значительное развитие села.

В Закишево стоит историческое пожарное депо, где показан исторический пожарный автомобиль с начала XX века.

Jigrzan

Dpiekun zabaw i tańców, dawniej odpowiadał za uroczystości ku czci Słońca, światła i ognia. Jego świętem jest Sobótka, gdy na wzgórzach pali się ogień, a ludzie świętują najkrótszą noc w roku. *Jigrzan daje wam radość.*

Ein gütiger Geist, Betreuer aller Unterhaltung und Tänze. Man nimmt an, dass er einst für alle der Sonne, dem Licht und dem Feuer gewidmeten Feierlichkeiten zuständig war. Sein Feiertag ist das Mittsommerfest, wenn Menschen die kürzeste Nacht im Jahr feiern. *Jigrzan gibt euch Freude.*

Friendly spirit, protector of games and dances. It is assumed that in the old days he was responsible for all festivals devoted to the sun, light and fire. Sobótka (Midsummer Night) is his special festival, when people celebrate the shortest night of the year. *Jigrzan gives you joy.*

Добрый дух, опекун развлечения и танцев. Верится, что в древние времена отвечал он за все праздники посвященные Солнцу, свету и огню. Его праздником является Иванов день, когда люди празднуют кратчайшую ночь года. *Ийгжан дает вам радость..*

POCZUJ KASZUBSKIEGO DUCHA

Szlak turystyczno-przyrodniczy na terenie gminy Linia

Materiał promocyjny projektu

„Budowa szlaku turystyczno-przyrodniczego na terenie gminy Linia” w ramach funduszu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2007-2013

Treść, skład i tamanie: *Jarosław Ellwart*

Zdjęcia: archiwum Urzędu Gminy Linia (*E. Szymikowski, B. Stefański*),
archiwum Wydawnictwa REGION (*J. Ellwart*)

Okładka i układ graficzny: *Maciej Stanke*

Korekta i adiustacja: *Beata Cybulska*

Tłumaczenie: *Roman Drzeżdżon* (j. kaszubski), *Izabela Kowalska* (j. niemiecki),
Dominika Ciechanowicz (j. angielski), *Katarzyna Piecielska* (j. rosyjski)

Druk i oprawa: Colours Factory sp. z o.o. - Piła

© Copyright by WYDAWNICTWO REGION Gdynia 2010

81-574 Gdynia, Goska 8 e-mail: biuro@jerk.pl

ISBN 978-83-7591-109-1